

BACCALAUREAT GENERAL SUJET BLANC

SESSION 2010

EPREUVE ECRITE EN LANGUE REGIONALE

SERIE L – LV2

CREOLE GUADELOUPEEN

Durée de l'épreuve 3 Heures

Coefficient : 4

L'usage du dictionnaire et des calculatrices est interdit

Compréhension	10 points
Traduction	
Expression	10 points

Ce sujet comporte 3 pages numérotés de 1 à 3

Apré on siklòn, Konpè Gabouyèl pèd on kòk yo ka kriyé Gyenm. I ka pasé chèché-y an vwazinaj a-y.

1 **Z**òt ka tou konprann prèmyé kaz i jwenn sété ta Man No. Pou di menm, sé té on apanti*, las kon mèt a-y. Èvè on twa an pant, bout pou bout, i té tin onsèl pyès adan. Sé syèl blé la té ka sèvi kuizin-la twati. Yo té mèt bayè an tòl la doubout. Pè Gabouyèl hélé Man No :

- Hé bonjou Konmè ! Ou pa pòté tansyon vwè si Gyenm pa pasé pa la ?

5 I toujou té ka di bonjou, kon an tan lontan, avan i té palé ba on moun. Bata té ka hapé kon anrajé. Pè Gabouyèl ki pa té tin menm lidé ki-y, té ka fè-y pé :

- Pé la ! Pé la ! Pé la !

- Bonjou Konpè. Ou ka vwè, an tin yenki poul. Ay gadé aka Annayiz, volan-la, ou pa j'en savé !

10 Man No halé linèt a-y monté indèstwa é koulisé an kaz a-y. I té sòti voyé on wòch adan on ma. Annayiz pa té pli volan ki Man No. Sèlbiten, i té ka rété tigout pli lwen adan on bèl dépyèskaz an bwadnò ka miziré sis mèt asi twa mèt. On klwazon anmitan, ki té tin on pòt, té ka sèvi séparasyon. Konsa, Annayiz té ni on kwen jou é on kwen lannuit, pou di salon é chanm. Pèsonn pa té bizwen sav kijan i té ka kouché. Kuizin-la ki té an tòl, té ka pwan distans a-y èvè kaz-la. On koulwa a vètè té ka fè yo jwenn oben séparé yo. Konyéla, an fanm 15 ki pwòp, i té ka dousiné on ti jaden alantou a kaz-la. Flè é tipyébwa, bèl kon pa tini, té ka vwaziné : kinin, foula, lis blan pou Lasentvyèj. Té ni penkotidyen, osi. Toutmoun té dwèt tin on pyéflè konsa akaz a-yo. On bon lodè té ka vin touvé-y, jis avan siklòn a satan-lasa rivé. Tout flè té disparèt. Sé pyéflè-la té ka yenki vin sèk flap ! Dlo menm té ka tijé, sé pou di. 20 Sikriyé pou chanté « voyé dlo voyé dlo pou wozé sé flè-la » té fin bat. Annayiz touné tèt a-y lé i tann Bata gonyen [...]

-hay chyen men di dan a-y blan !

Dayèpouyonn, davwa Annayiz pa awogan ou pé ké j'en tann fanm-lasa palé dè gason mètlékòl a-y. Sèlman, sa ki tini, san konté gason a gran sèvèl a-y, Rénélya té ni on kaz 25 aménajé. Yo lévé on masonn an pawpen pou sèvi kaz an bwa-la senti. Sèten gason a-y rédé-y. Davwa a pa èvè onsèl ti lajan a rètrèt i té é rivé péyé bidim kaz-lasa. Sèten yo té jalou-y. Yo té ka di i ka fè gran madanm. Pè Gabouyèl té ka konsolé-y limenm a-y :

-Sèlman apré siklòn a lisifè-lasa, toutmoun ké vin menm grad. Oti twa a kaz a Rénélya pasé, on ? Mi déba, mi !

**on apanti : on ti hanga, san pòt ni finèt, kouvè èvè on fèytòl. Pli souvan ki rarman i koré asi on kaz pli gran.*

Réné MAURIN-GOTIN
Siklòn si gyenm

KONPWANN TÈKS-LA (COMPREHENSION) (10 points)

1. Touvé on tit ba tèks-la (0.5 pwen)
2. Èspliké pouki ou chwazi tit-lasa (0.5 pwen)
3. Ki modèl literati tèks-la ka fè-w sonjé. Èspliké pouki. (1 pwen)
4. Èspliké sé mo-lasa adan sitiyasyon a tèks-la (1,5 pwen)
 - *I té sòti voyé on wòch adan on ma.*
 - *On koulwa a vètè*
 - *Sikriyé [...] té fin bat.*
5. Ki liannaj ki ni antrè Gabouyèl, Man No, Annayiz é Rénélya ? (0,5 pwen)
6. Ki modèl kaz Man No, Annayiz é Rénélya ka rété adan ? (1,5 pwen)
7. Espliké fraz-lasa an kréyòl (1 pwen)
 - a. Hay chyen men di dan a-y blan
8. Woumaké fraz-lasa é chanjé sé pawòl-la ki soulinyé la (1 pwen)
 - Man No halé linèt a-y monté **indèstwa** é koulisé an kaz a-y.
 - Flè é tipyébwa, bèl kon **pa tini**, té ka vwaziné :
9. Ka ki rivé twa a kaz a Rénélya, dapré-w ? (0,5 pwen)
10. Mofwazé pasaj-lasa an fransé (2 pwen)

« Annayiz pa té pli volan ... oben séparé yo » (lin 11-15)

KONPOZISYON : maké on tèks (30 lin) (10 points) (10 pwen)

Opéyi, on kaz, kèlanswa modèl a-y, sé potomitan vivasyon a moun, jan moun ka rété ; tousa ki alantou a-y ka konté é ka jouwé on wòl. Ki modèl kaz moun ka viv adan ? Ka ki chanjé, Ka ki rété menmjan. Sèvi èvè tèks-la é sa ou konnèt pou maké on konpozisyon. (owa 30 lin)